

Harju maakonnas Kuusalu vallas Murksi külas Põllustemetsa kinnistu eraldisel 1 harvendusraie, eraldistel 4 ja 8 sanitaarraie ning eraldisel 12 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise

1. OTSUSTUS

Lähtudes AS A&P Mets (registrikood 10321314) volitatud esindaja Ülo Vendlandi poolt 29.02.2024 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22 ja lg 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Harju maakonnas Kuusalu vallas Murksi külas asuva Põllustemetsa kinnistu (registriosa nr 2233202, katastritunnus 42301:005:0487) eraldisel 1 harvendusraie, eraldistel 4 ja 8 sanitaarraie ja eraldisel 12 lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Kinnistu omaniku AS A&P Mets volitatud esindaja Ülo Vendland esitas 29.02.2024 Keskkonnaametile metsateatise Põllustemetsa kinnistu eraldisel 1 harvendusraie, eraldistel 4 ja 8 sanitaarraie ning eraldisel 12 lageraie tegemiseks. Raied on kavandatud kokku 4,74 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 174 tm. Metsateatise on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) nr-te 50000971696, 50000971702, 50000971706 ja 50000971756 all.

Kavandatav raieala paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel Lahemaa looduslal ja Lahemaa linnualal ning Vabariigi Valitsuse 19.02.2015 määrusega nr 18 „Lahemaa rahvuspargi kaitse-eeskiri” (edaspidi kaitse-eeskiri) kaitse alla võetud Lahemaa rahvuspargi Lahemaa piiranguvööndis.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22, § 6¹ lg 3, § 7 p 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 4, MS § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lg 2

p 22, § 11 lg 4). Keskkonnaamet teavitas 22.03.2024 ja 25.06.2024 haldusmenetluse seaduse § 41 alusel metsateatiste menetlustähtaja ületamisest (kirjad on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis nr-te 13-4/24/5854 ja 13-4/24/13569 all).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lg 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Põllustemetsa kinnistu eraldisel 1 kavandatakse harvendusraiet 1,3 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 58 tm. Harvendusraiet tehakse metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimiseks ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamise võimaldamiseks (MS § 28 lg 7 p 2). Harvendusraie tegemisel ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala viia väiksemaks sama paragrahvi lg 4 alusel kehtestatud alammäärast (MS § 31 lg 2). Põllustemetsa kinnistu eraldistel 1 kasvab kehtivate metsa inventeerimisandmete kohaselt (registreeritud 05.10.2022) 22 m kõrgune männik, mille esimese rinde rinnaspindala on 25 m²/ha. Keskkonnaministri 27.12.2006 määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri” (edaspidi MME) lisa 1 kohaselt on minimaalne harvendusraie järgne rinnaspindala sellises puistus 22,1 m²/ha.

Põllustemetsa kinnistu eraldistel 4 ja 8 kavandatakse sanitaarraiet kokku 3,27 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 94 tm. Sanitaarraie eesmärgiks on metsa hooldamine. Sanitaarraiet tehakse hooldusraiena metsa sanitaarse seisundi parandamiseks ja ohuallikat mittekujutavate surevate või surnud puude puidu kasutamise võimaldamiseks, kui see ei ohusta elustiku mitmekesisust (MS § 28 lg 4 p 2, lg 7 p 3). Sanitaarraie käigus on lubatud raiuda MME §-s 7 loetletud puid ning selle tegemisel ei tohi puistu täius langeda alla 30% (MME § 6 lg 3).

Põllustemetsa kinnistu eraldisel 12 kavandatakse lageraiet 0,17 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 22 tm. Lageraie on uuendusraie (MS § 28 lg 4 p 1), mida tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lg 6). Lageraie korral raiutakse raielangilt ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemnepuudeks jäetavad 20–70 hajali või mõnepuuliste gruppidega paiknevat mändi, arukaske, saart, tamme, sangleppa, künnapuud või jalakat ühe hektari kohta ja elujõuline järelkasv ning säilikpuud ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikud puud või nende säilinud püstiseisvad osad (MS 29 lg 1).

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Põllustemetsa kinnistu asub Harju maakonnas Kuusalu vallas. Kavandatav raieala jääb alale, kus kehtib Loksa Vallavolikogu poolt 27.01.2000 kehtestatud Loksa valla üldplaneering¹ (üldplaneeringu kehtestamise ajal asus kinnistu Loksa vallas), millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

¹ Kättesaadav: <https://www.kuusalu.ee/kehtivad-uldplaneeringud>

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatavate raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud MME §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raie töödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raie töödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raie töid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raie töödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Põllustemetsa kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, kinnistu asub hajaasustuspierkonnas.

Põllustemetsa kinnistul on kavandatud raieid ka muudel eraldistel, samuti on kavandatud raieid piirneval kinnistul nr 18448150 (katastriüksus katastritunnusega 42301:005:0353, lähiaadress Uuemetsa). Neist eraldistel 1, 4, 8 ja 12 kavandatava raieala mõjualas (milleks on kuni 30 m)² on 21.03.2024 ja 17.05.2024 registreeritud harvendusraied Põllustemetsa kinnistu eraldistel 6, 7 ja 10 (kokku 2,58 ha hinnangulise raie mahuga 229 tm), 05.06.2024 on registreeritud aegjärgne raie eraldisel 9 (1,2 ha, hinnangulise raie mahuga 180 tm) ning 21.03.2024 on registreeritud sanitaarraie kinnistu nr 18448150 eraldisel 7 (1,6 ha, hinnangulise raie mahuga 10 tm). Lisaks kavandatakse sanitaarraiet kinnistu nr 18448150 eraldistel 3 ja 5 (Keskkonnaametile on esitatud metsateatise sanitaarraie tegemiseks eraldistel 3 ja 5 kokku

² Runnel, K. 2021. RMK rakendusüriing „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”.
https://media.rm.k.ee/files/Rakendusüriing_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

3,62 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 40 tm, mille osas ei ole Keskkonnaamet käesoleva eelhinnangu koostamise ajaks veel otsust teinud).

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub karusambla-mustika, mustika, angervaksa ja jänesekapsa kasvukohatüüpides. Eraldistel 1 ja 4 kasvab küpse metsa arenguklassi kuuluv männik, eraldisel 8 kasvab küpse metsa arenguklassi kuuluv kaasik ja eraldisel 12 kasvab valmiva metsa arenguklassi kuulub hall-lepik.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõearsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavatest raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Raielangiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, alad ei paikne veekogude rannal või kaldal ega märgalal ning seal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Lahemaa rahvuspark kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluvate Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala koosseisu. Lahemaa piiranguvööndi kaitse-eesmärk on pärandkultuurmaastiku, sealhulgas pärandmaastiku, asustusstruktuuri, taluarhitektuuri, miljööväärtuste, ajaloolis-kultuurilise väärtusega hoonete ning loodusdirektiivi³ elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse (kaitse-eeskirja § 18 lg 2). Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 22.

Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel jääb kavandatav raieala II kategooria kaitsealuse linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) elupaika (registrikood KLO9121354).

Raieala mõjualas (milleks loetakse kuni 30 m) asuvad loodusdirektiivi I lisas nimetatud metsaelupaigatüübid *9010 (vanad loodusemetsad) ja *9080 (soostuvad ja soo-lehtmetsad) (edaspidi ka metsaelupaigad). Metsaelupaikade puhul on tegemist puutumatu või vähese inim mõjuga loodusliku metsaga, mille kaitseks tuleb selle esinemisalal tagada koosluse areng eelkõige loodusliku protsessina.

Kultuuriväärtuseid raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35.

³ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatavate raiete mõju keskkonnaelementidele:

Kaitse-eeskirja järgi on puidu kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja (kaitse-eeskirja § 4 kohaselt Keskkonnaamet) võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab (kaitse-eeskirja § 22 lg 3). Pinnast ei kahjustata, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või külmumata pinnaselt kaitseala valitseja nõusolekul, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi – raiealal ja selle läheduses ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata.

Välisõhk ja kliima – kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – raied on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele (sh kooskõlas kaitse-eeskirjaga, sh kaitse-eeskirja § 22 lg 1 p-s 2 sätestatud lubatava lageraielangi suurusega), kavandatavate harvendus- ja sanitaarraietega ei tekitata lagedat ala ja lageraie puhul on raieala pindala väike, seega ei mõjuta raied eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – raiet on kavandatud kokku 4,74 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 174 tm (koos piirnevatel aladel kavandatud ja veel menetluses olevate raietega 13,74 ha hinnangulise raie mahuga 633 tm), raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskorraldus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatavad raied on ühekordne lühiajalise mõjuga, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raied on kavandatud Lahemaa looduslal ja Lahemaa linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” (edaspidi korraldus nr 615).

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärkidele. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lg 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lg 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁴ järgi tuleb elupaikade

⁴Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu ehk eespool viidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁵ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega, vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Eraldisel 1 kavandatakse hooldusraiena harvendusraiet, mille käigus eemaldatakse lähitulevikus väljalangevate puud. Eraldistel 4 ja 8 kavandatakse hooldusraiena sanitaarraiet, mille käigus eemaldatakse surnud ja vigastatud puud. Puistute esimene rinne säilib. Seega, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu oluliselt.

Eraldisel 12 kavandatakse lageraiet 0,17 ha suurusel alal. Kavandatava lageraielangi pindala on väike, sarnanedes looduslikele häiludele. Hall lepp on lühiealine puuliik ja lageraie tegemisega tekib võimalus ala uuendamiseks väärtuslikemate puuliikidega, mis toetavad elurikkuse ja kaitse-eesmärkide säilimist pikas perspektiivis. Teiste uuendusraieliikide (turberaiete) kasutamine hall leplikutes ei ole otstarbekas, sest ala uueneks taas juure- ja kännuvõsudest hall lepaga. Seega, väikesel pindalal lageraie hall-lepikus ei muuda oluliselt maastikuilmet ega ole olulise negatiivse mõjuga loodusväärtustele.

Lahemaa loodusala kaitse-eesmärgiks (korralduse 615 lisa 1 p 2 alap 167) olevatest loodusdirektiivi elupaigatüüpidest asuvad kavandatava raieala 30 m mõjualas metsaelupaigatüübid *9010 (vanad looduspõõsad) ja *9080 (soostuvad ja soo-lehtmetsad). Kuna harvendusraie ja sanitaarraie tegemisel puistu ülarinne säilib ning lageraiet tehakse hall-lepikus väga väikesel pindalal, mis pigem sarnaneb looduslikule häilule (0,2 ha) ja raieid ei tehta metsaelupaigas, siis ei saa piirnevatel aladel esinevate elupaigatüüpide pindala väheneda, samuti ei halvene elupaikade kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur. Puistu raiumine kavandataval raiealal ei mõjuta kaugemal kui 30 m asuvaid elupaiksid negatiivselt.

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud, kuid kinnistult on metsamaterjali kokkuvedu võimalik teostada piirnevaid registreeritud metsaelupaiku läbimata. Metsamaterjali väljaveoks saab kasutada olemasolevaid metsateid.

EELIS-e andmetel jääb kavandatav raieala II kategooria kaitsealuse linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) elupaika, seejuures eraldised 1 ja 4 mänguala lõunaserva. Metsis on Lahemaa linnuala kaitse-eesmärgiks (korralduse 615 lisa 1 p 1 alap 24). Metsise pikaajaliseks kaitse-eesmärgiks on stabiilse või kasvava populatsiooni saavutamine (1500–2400 metsisekukke) ja vähemalt 400 mänguasurkonna säilimine. Metsise ja tema elupaikade kaitse on tagatud siseriiklike õigusaktidega. Metsise mängude riikliku seire andmetel on Murksi metsise mänguala (elupaik registrikoodiga KLO9121354) kantud EELIS-esse 2014. aasta seire järgselt.

⁵ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

EELIS-e andmete kohaselt registreeriti Murksi metsise mägualal 2022. aasta mängu ajal 3 metsisekukke. Seniste seirete kohaselt ongi alal registreeritud 2–4 metsisekukke.

LKS § 55 lg 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Nagu enamik liike, on ka metsis tundlik pesitsusaegse häirimise suhtes. Metsise kaitse tegevuskava⁶ kohaselt on metsise põhiliseks häirimiseks paljunemisperioodil tehtavad metsatööd, trasside raied ning teised metsas tehtavad tööd. Häirimine mäguperioodil võib viia mängu katkemisele (sellest tulenevalt ka pesitsemise luhtumiseni) või äärmuslike juhtumite korral mäguala jäädava hülgamiseni. Metsise mäng toimub traditsioonilistes mägupaikades, mida võidakse kasutada aastakümneid. Mäguperiood algab veebruaris ja vaibub maikuu keskpaigas, mil metsis on häirimise (sh metsaraie) suhtes eriti tundlik. Emaslind muneb vahemikus aprilli keskpaigast kuni juuni keskpaigani, haudumine kestab 26 päeva. Pojad kooruvad tavaliselt juuni esimesel poolel. Oluline elufaas on tibude toitumisperiood. Juuli keskpaigaks on enamik pesakondi lennuvõimestunud. Mängu, sigimise ja poegade kasvatamise ajal 1. veebruarist 31. juulini metsise elupaigas raietöödest hoidumine aitab tagada mängu ja pesitsuse õnnestumise.

Arvestades, et kavandatavate raiete korral säilib puistu ülarinne ja lageraie puhul on langi pindala väike ning puistute harvendamine pigem soodustab metsise elupaiga kvaliteedi jaoks olulise puhmarinde kasvu, siis ei mõjuta kavandatavad raied Lahemaa linnuala sellisel määral, et väheneks liigile elupaigana sobiva ala suurus kaitsealal või halveneks oluliselt elupaiga kvaliteet.

Kuna kavandatava raieala 30 m mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eespool käsitletule muid Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatav raietegevus Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärke ei kahjusta.

Kavandatavad raied ei mõjuta ebasoodsalt Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raied on kavandatud siseriiklikult kaitse alla võetud Lahemaa rahvuspargi Lahemaa piiranguvööndis. Mõju rahvuspargi kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkidega, on käsitletud p-s 3.3.1.2 (loodusdirektiivi elupaigatüüpide *9010 ja *9080 ning metsise kaitse kuulub kaitse-eeskirja § 1 lg 1 p-de 2 ja 3 kohaselt ka Lahemaa rahvuspargi kaitse-eesmärkide hulka).

Raiealal ja selle vahetus mõjualas (kuni 30 m) ei esine muid Lahemaa rahvuspargi kaitse-eesmärgiks olevaid väärtuseid, mida raie mõjutaks, samuti ei ole alal registreeritud muid kaitstavaid loodusobjekte.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kavandatavatel raietel Põllustemetsa kinnistul ja kinnistul nr 18448150 ei ole olulist kumulatiivset mõju. Raietel säilib puistu esimene rinne (ei teki lagedat ala) ja lageraie korral on tekkiv lage ala väike. Seega, kavandatavatel raietel ei ole olulist koosmõju kaitse-eesmärkidele.

⁶ Keskkonnaministri 20.05.2015 käskkirjaga nr 456 kehtestatud „Metsise (*Tetrao urogallus*) kaitse tegevuskava” on kättesaadav: <https://pilv.envir.ee/index.php/s/7i5MKGRrkTqXK6r?path=%2FLoomad%2FLinnud>.

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, kaitse-eeskirjaga, LKS-ga ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Vastavalt kaitse-eeskirja § 22 lg-le 3 on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab.

MME § 7 kohaselt võib sanitaarraie korras raiuda:

- 1) surnud puid;
- 2) väliselt nähtava tüvemädanikuga ja tüvemädaniku tekitajate viljakehaga puid;
- 3) puid, millel on juurepessu kahjustusega seotud tugev vaiguvool;
- 4) tüvekahjuritest asustatud puid;
- 5) puid, millel enam kui pool võra on pöördumatult kahjustatud, ja kuiva ladvaga puid;
- 6) puid, millel on põlenud juurekaela piirkond ja selle ümbruses paiknev metsakõdu;
- 7) kuuski, mille koor on puiduni kahjustatud vähemalt 10% ulatuses tüve ümbermõõdust ja teiste liikide puid, mille koor on kahjustatud vähemalt 30% ulatuses tüve ümbermõõdust;
- 8) tormiheidet, tormimurdu ja tormi vaalitud puid ning lumemurdu ja lume vaalitud puid.

Metsateatisel märgitud sanitaarraie hinnangulise mahu täitumisel tuleb raie jätkamiseks esitada uus sanitaarraie metsateatis. Vastavalt MME § 6 lg-le 3 ei tohi sanitaarraie käigus puistu täius langeda alla 30%.

Metsaseaduse § 31 lg 2 kohaselt ei tohi harvendusraie tegemisel puistu esimese rinde rinnaspindala viia väiksemaks sama paragrahvi lg 4 alusel kehtestatud alammäärast. MME § 6 lg 4 kohaselt ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala pärast harvendusraiet olla väiksem MME lisas 1 sätestatust. Põllustemetsa kinnistul kehtivate metsa inventeerimisandmete kohaselt on eraldise 1 enamuspüülik määnd kõrgusega 22 m ja puistu esimese rinde rinnaspindala on 25 m²/ha. MME lisa 1 kohaselt on minimaalne harvendusraie järgne rinnaspindala sellises puistus 22,1 m²/ha. Seega, puistu raiejärgne rinnaspindala ei tohi antud juhul langeda alla 22,1 m²/ha.

LKS § 55 lg 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmise ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Raietööde (sh metsamaterjali kokkuvedu) tegemine on metsise paljunemise ja poegade kasvatamise perioodil 1. veebruarist kuni 31. juulini keelatud. LKS § 55 lg-st 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani, seega tagab raietöödele seatud ajaline piirang pesitsusrahu ka teistele metsalindudele.

Raiete tegemisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liigiline ja vanuseline mitmekesisus (kaitse-eeskirja § 22 lg 2). Soovitav on olemasolul säilitada osa surnuid ja surevaid puid, jalalseisvaid puutüükaid, lamapuitu, õõnsuste, lõhede või lennuavadega ning väga suure rinnasdiameetriga (üle 40 cm) või ebatavalise kasvuga puid. Sellised elemendid metsas võimaldavad leida elu- ja toitumispaiku erinevatele linnu-, putuka- ja seeneliikidele, suurendades seega ka liigilist ja vanuselist mitmekesisust.

Metsaelupaikade kahjustamine ei ole lubatud, mistõttu tuleb kokkuvedu teostada piirnevaid registreeritud metsaelupaiku läbimata.

Soovitused lähtuvalt metsise elupaiganõudlusest:

- 1) säilitada suuremaid haralisi mände (sobivad metsisele mängu- ja toidupuudeks);
- 2) hoida võimalikult palju puhmastikuga maapinda raidmetest puhtana (koondada raidmed kokkuveoteedele), et mitte vähendada oluliselt metsiste toitumiseks vajaliku puhmastiku pinda ja ligipääsetavust tibudele;
- 3) harvendusraie käigus jätta 1 ha kohta vähemalt 2 raiumata 0,1 ha suurust eraldiseisvat ala, kus säilitatakse ka alusmets ja II rinne. Soovitus on antud harvendusraie mõju leevendamiseks, kanalitele võimalike sulgimiskohtade jätmiseks.

Säilikipuid ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikke puid või nende säilinud püstiseisvaid osi tuleb lageraielangile jätta kogumahuga vähemalt 5 tm/ha (MS 29 lg 1). Optimaalne säilikuude kogus koosluse liikide ja vanuse mitmekesisuse säilitamiseks on 20 tm/ha, mistõttu on soovitatav jätta säilikipuid vähemalt 20 tm/ha.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järeldus

Kavandataval raietel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsemeetmetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Eelhindamise otsus on koos metsateatise otsusega metsaregistris ning avalikustatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Küllli Rahu
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond